

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ « ANTIGONH »

Β΄ ΣΤΑΣΙΜΟ
(στ. 582 – 625)

Η ΔΟΜΗ

1. στ.582-592 —————> Γενική αναφορά στην δυστυχία των ανθρώπων.
(α΄στροφή)
 - _____ Α. στ.582-585 : ο χαρακτήρας των συμφορών.
 - _____ Β. στ.586-592 : τονίζεται η δυστυχία με τη χρήση παρομοίωσης.

2. στ. 593-603 —————> Η δυστυχία στον οίκο των Λαβδακιδών.
(α΄αντιστροφή)
 - _____ Α. στ.593-596 : η ένταση και ο χαρακτήρας της δυστυχίας.
 - _____ Β. στ.597-598 : ο ρόλος της Θεϊκής κατάρας.
 - _____ Γ. στ.599-603 : η νέα συμφορά και η αιτία της.

3. στ. 604-614 —————> Ο Δίας τιμωρός της ύβρεως και πηγή της δυστυχίας.
(β΄στροφή)

4. στ. 615-625 —————> Η δυστυχία από φιλοσοφική και ηθική άποψη.
(β΄αντιστροφή) Ο δίσημος λόγος του Χορού.
 - _____ Α. στ.615-619 : η ανθρώπινη άγνοια ως αιτία της δυστυχίας.
 - _____ Β. στ.620-625 : η Θεία βούληση σπρώχνει τον άνθρωπο στη συμφορά.

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ο Χορός φιλοσοφεί για τα ανθρώπινα, παίρνοντας αφορμή απ'τη συμφορά που απειλεί τους τελευταίους γόνους του οίκου των Λαβδακιδών. Μας μεταφέρει σε μια πλατύτερη θεώρηση του κόσμου που θα μας ανακουφίσει απ'τη βιαιότητα της προηγούμενης σκηνής. Για τον Χορό, όταν ζει κανείς σύμφωνα με τη Θεία τάξη, όταν δεν ξεπερνάει το μέτρο, όταν δεν τυφλωθεί απ'την αλαζονεία, τότε η ζωή του είναι ευτυχισμένη. **Ο Σοφοκλής θεωρεί την ευσέβεια προς τους Θεούς ως πρώτιστο ανθρώπινο καθήκον.**

Η παρομοίωση της ζωής με τη θάλασσα και των συμφορών με τα κύματα αποτελεί συνηθισμένο μοτίβο της αρχαίας Ελληνικής λογοτεχνίας. Έτσι αρχίζει το χορικό άσμα και μας εισάγει στην έννοια της ανθρώπινης δυστυχίας, η οποία παίρνει το χαρακτήρα της τιμωρίας που επιβάλλει ο Δίας και χτυπάει κληρονομικά τον άνθρωπο. Στην προκειμένη περίπτωση την Αντιγόνη και την Ισμήνη. Τέτοια είναι λοιπόν η μοίρα του οίκου των Λαβδακιδών.

Η γενίκευση που προηγήθηκε προκαλώντας τη συμπάθεια για το δυστυχισμένο γένος των ανθρώπων προετοίμασε τη συμπάθεια για τις δύο κόρες. Δεν εκφράζεται όμως συγκεκριμένα ο Χορός.

Ο λόγος του είναι δίσημος

Εννοεί την Αντιγόνη που αντιτάχθηκε στον Κρέοντα παραβαίνοντας τους νόμους ή τον Κρέοντα που δεν φοβήθηκε τους κάτω νεκρούς; Ποια υπερβασία έχει στο νου του ο Χορός και τίνος ανθρώπου την τιμωρία εννοεί τώρα; *Τσως πρόκειται για ψυχικό διχασμό του.*

Ο Χορός δίνει έμφαση στην *επαλληλία* και στο *μακροχρόνιο χαρακτήρα* των συμφορών που πλήττουν τον οίκο των Λαβδακιδών, παρουσιάζοντάς τον ως δέντρο που το χτυπά αλύπητα η μοίρα, ακόμα και τους τελευταίους βλαστούς του.

Είναι οι συμφορές αυτές που στρέφουν τη σκέψη του Χορού προς τη δύναμη του Δία. Η παντοδυναμία του δεν περιορίζεται από τίποτα *Αντιθέτως ο άνθρωπος περιορισμένος μέσα σε χρονικά όρια και υποκείμενος στο νόμο της φθοράς δοκιμάζει πλήθος δυσκολιών στη ζωή του. Σέρνει τα βήματά του στη γη, λυγίζοντας από το βάρος της άτης.* Γι αυτό λοιπόν ο Χορός, φιλοσοφώντας γύρω από το θέμα αυτό, εστιάζει την προσοχή του στην *ελπίδα* ως αντιστάθμισμα. (β' αντιστροφή)

Ο άνθρωπος που τόσο ύμνησε ο Χορός στο α' στάσιμο ως «δεινότερον των όντων», μπροστά στο μεγαλείο του Θεού είναι εντελώς αδύναμος και η αδυναμία του αυτή εξισορροπείται με την ελπίδα.

Όμως η ελπίδα άλλους ανθρώπους ενδυναμώνει, ενώ άλλους εξαπατά, αφού η ζωή διαψεύδει τα όνειρά τους. Δύο είναι, λοιπόν, οι πραγματικότητες της ζωής.

Στη δεύτερη περίπτωση ο Θεός θολώνει τον ανθρώπινο νου, κάνοντάς τον να μη μπορεί να ξεχωρίσει το καλό απ' το κακό. Και σ' ό,τι αφορά στο συγκεκριμένο έργο, ο Θεός σπρώχνοντας την Αντιγόνη να θάψει τον Πολυνείκη, το κάνει για να προσβάλλει τον Κρέοντα. Με τη θυσία της Αντιγόνης θα καταστραφεί ο Κρέων για τη δική του υπερβασία και αλαζονεία, αφού θα οδηγηθεί σε μια τέτοια συμπεριφορά που θα αποτελέσει «*ύβριν*» για τους Θεούς του Άδη.

Και από αυτή την άποψη λοιπόν ενισχύεται ο δίσημος χαρακτήρας των λόγων του Χορού : *«Τίνος ο νουςρέπει μια στο καλό και μια στο κακό»;*

N. Κατσαώρας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Η ANTIGONH TOY ΣΟΦΟΚΛΗ, *Αθανασίου Φραγκούλη*
2. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ANTIGONHΣ, *Αυρηλίου Ευστρατιάδη*
3. ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ANTIGONH, *Ιωάννη Μπάρμπα*
4. ANTIGONH – OIDIΠΟΥΣ TYRANNOΣ, *C. M. Bowra*